

Класика англійського детективу

Агата Крісті

Агата Крісті

ТРИСНУЛО ДЗЕРКАЛО

ТРИСНУЛО
ДЗЕРКАЛО

НЕПЕРЕВЕРШЕНІ РОМАНИ
ВІД КОРОЛЕВИ ДЕТЕКТИВУ!

Агату Крісті знають у всьому світі як королеву детективу. Продано близько мільярда примірників її творів англійською мовою, ще один мільярд — у перекладі 100 іноземними мовами. Вона — найпопулярніший автор усіх часів. За кількістю перевидань її книжки поступаються лише Біблії та творам Шекспіра.

Міс Марпл розслідуватиме злочин за злочином! Урочистий прийом у відомої акторки Марини Грег вилився у трагедію: палку шанувальниці зірки вбила отрута. Смертоносним виявився коктейль, яким сама Марина поступилася жінці замість пролитого! Якщо мішенню була Грег, то чому не вона стала наступною жертвою?

www.agathachristie.com

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4102-2

9 786171 241022

Agatha Christie®

Агата Крісті

ТРИСНУЛО
ДЗЕРКАЛО

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2017 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111
ББК 84(4Вел)
К82

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Christie A. *The Mirror Crack'd from Side to Side* : A Novel /
Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2002. — 224 p.

www.agathachristie.com

Переклад з англійської *Віктора Шовкуна*

Дизайн обкладинки
CreaLab
Creative Laboratory

AGATHA CHRISTIE, MISS MARPLE and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

The Mirror Crack'd from Side to Side © 1962 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Тріснуло дзеркало» © 2011 Agatha Christie Limited. All rights reserved

ISBN 978-617-12-4102-2
ISBN 978-0-00-712098-7 (англ.)

- © Неміро Ltd, видання українською мовою, 2017
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2017

Агату Крісті знають у всьому світі як королеву детективу. Близько мільярда примірників її творів продано англійською мовою, ще один мільярд — у перекладі 100 іноземними мовами. Вона — найпопулярніший автор усіх часів і всіма мовами, а за кількістю видань поступається лише Біблії та Шекспірові. Вона — автор 80 детективних романів та збірок оповідань, 19 п'єс і 6 романів, опублікованих під ім'ям Мері Вестмейкот.

Перший роман Агати Крісті — «Таємнича пригода в Стайл-зі» — був написаний наприкінці Першої світової війни, у якій письменниця брала участь, перебуваючи у волонтерському медичному загоні. У цьому романі вона створила образ Еркюля Пуаро — маленького бельгійського детектива, якому судилося стати найпопулярнішим героєм у літературі детективного жанру після Шерлока Холмса. Цей роман був опублікований у видавництві «Бодлі-Гед» у 1920 році.

Після цього Агата Крісті щороку видавала по книжці, а в 1926 році написала свій шедевр — «Убивство Роджера Екройда». То була її перша книжка, опублікована видавництвом «Колінз», що започаткувала плідну й ефективну співпрацю автора з видавництвом, яка тривала 50 років і спричинилася до створення 70 книжок. «Убивство Роджера Екройда» стало також першою книжкою Агати Крісті, яка була інсценована — під назвою «Алібі» — й успішно поставлена на сцені одного з лондонських театрів Вест-Енду. «Пастка на мишей», — найславетніша п'єса письменниці, — була вперше поставлена в 1952 р. і не сходить зі

сцени протягом найтривалішого часу в історії театральних вистав.

У 1971 р. Агата Крісті отримала титул Дами Британської Імперії. Вона померла в 1976 р., а кілька її творів вийшли друком помертно. Найуспішніший бестселер письменниці — «Сонне вбивство» — з'явився друком дещо згодом у тому ж таки році, після чого вийшли її автобіографія та збірка оповідань «Останні справи міс Марпл», «Пригода в затоці Поленза» й «Поки триває світло». У 1998 р. «Чорна кава» стала першою з п'єс Агати Крісті, на сюжеті якої інший автор, Чарлз Осборн, побудував свій роман.

*Присвячується Маргарет Рузерфорд
З любов'ю і захватом*

Вітер здмухнув павутину,
Тріснуло дзеркало наполовину.
«Мене проклято — я ж невинна!» —
Зойкнула леді з Шейлота.

Альфред Теннісон

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

I

Міс Джейн Марпл сиділа біля вікна. Вікно виходило в сад, який колись був джерелом її радості. Але тепер він уже ним не був. Сьогодні вона дивилася з вікна, і настрої у неї був препоганий. Активно працювати в саду їй заборонили вже якийсь час тому. Не можна нахилитися, не можна копати, не можна висаджувати молоді дерева — хіба що підрізати старе гілля, та й то потроху й дуже обережно. Старий Лейкок, який приходив тричі на тиждень, працював на совість, звичайно. Але його сумління вимагало від нього робити те, що було до вподоби йому, а не те, чого хотіла жінка, яка його найняла. Міс Марпл досконало знала, чого їй треба, і давала своєму садівникові якнайдетальніші інструкції. Але старий Лейкок був наділений незрівнянним талантом — він умів із великим ентузіазмом на все погоджуватися, а далі робив так, як йому заманеться.

— Дуже добре, міс. Оці квіти посадимо там, де ви кажете, а дзвіночки отут, попід стіною, наступного тижня я цим займуся.

Виправдання Лейкока були завжди вельми розумними й дуже нагадували виправдання капітана Джорджа з роману «Троє в одному човні», якими той обґрунтовував своє небажання виходити в море. На думку капітана, то вітер був надто сильний, який міг або викинути їх на берег чи винести надто далеко в море, або віяв із ненадійного заходу чи з іще більш підступного сходу. Головним аргументом Лейкока була погода. То надто сухо, то надто мокро — земля геть про-

сякла водою, то він нюхав повітря й казав, що вночі може підморозити. Або спершу треба було виконати якусь надзвичайно важливу роботу (зазвичай йшлося про висаджування капусти або брюссельської капусти, яку він вирощував у неймовірній кількості). Принципи догляду за садом у Лейкока були надзвичайно прості, і жоден працедавець, хоч який би він був обізнаний, не зміг би його відвернути від них.

Вони полягали в тому, аби пити якомога більше чаю, солодкого та міцного, щоб надихнути себе на трудові подвиги, восени — підмітати листя, а влітку висаджувати свої улюблені рослини, переважно айстри та шавлію, щоб «було приємно дивитися», як він мав звичай казати. Він погоджувався, що троянди треба оприскувати, бо інакше їх згубить попелиця, але ніколи не брався за цю роботу вчасно, а коли від нього вимагали перекопати землю під солодкий горох, то він зазвичай відповідав, що подивилися б ви на його власний солодкий горох! Він виріс таким, що кращого й не треба, і ніхто заздалегідь нічого не перекопував.

Треба віддати йому належне, він шанував своїх працедавців, до їхніх забаганок у садівництві ставився прихильно (якщо це не вимагало від нього тяжкої праці), але справжньою його пристрастю були овочі — передусім капуста в усіх своїх різновидах. Квіти він вважав химерою жінок, які не знали, куди подіти своє дозвілля. І він намагався догодити їм, вирощуючи для них уже згадані вище айстри, шавлію, бордюри з лобелій та літні хризантеми.

— Я виконую деяку роботу в тих будинках, що їх споруджують у Новому Кварталі. Тамтешні люди також хочуть, щоб їхні садки були гарними. Вони накупили більше саджанців, аніж їм треба, тому я приніс трохи сюди й висаджу замість наших стареньких троянд, які давно втратили вигляд.

Думаючи про це, міс Марпл відвела погляд від саду й узялася за плетіння.

Доводилося визнати незаперечний факт: Сент-Мері-Мід уже не те, яким воно було колись. У якомусь розумінні, звісно, ніщо не залишилося таким, яким колись було. У цьому можна звинувачувати війну (обидві війни) або молодше покоління, або жінок, які тепер мусили працювати, або загрозу атомної війни, або просто уряд — але насправді важив лише той простий факт, що вона стала зовсім стара. Міс Марпл, жінка надзвичайно розважлива, знала це дуже добре. У якомусь дивному розумінні вона з особливою гостротою відчувала свою старість у Сент-Мері-Мід, бо саме тут прожила майже все життя.

Село Сент-Мері-Мід, його стародавня серцевина, було ще тут. «Синій кабан» був ще тут, і церква, і будинок вікарія, і невеликий квартал будинків часів королеви Анни та короля Георга, до яких належав і її будинок. Будинок міс Гармел був іще тут, і була, звичайно ж, сама міс Гармел, налаштована воювати проти поступу до свого останнього подиху. Міс Везербі відійшла до кращого світу, і в її домі, підновленому лише пофарбуванням дверей та вікон у яскраво-синій колір, тепер оселився банківський менеджер зі своєю родиною. Нові люди мешкали в більшості старих будинків, але самі будинки мало змінили зовнішність, адже люди купили їх, бо їм подобалося означення «будівлі, які дихають чаром старого світу», що ним зваблював агент із продажу нерухомості. Вони лише придобували туди ще одну ванну кімнату й витрачали добрі гроші на заміну сантехнічного обладнання, купували електроплити й посудомийні машини.

Та хоч будинки мали майже той самий вигляд, що й раніше, проте сказати те саме про головну вулицю села не випадало. Коли крамниці змінили власників, то разом із ними

прийшла нехайна й нестримна модернізація. Рибну крамницю тепер не впізнати з її величезною вітриною, за якою виблискувала свіжозаморожена риба. Проте різник не відійшов від старих звичаїв — добре м'ясо завжди залишається добрим м'ясом, якщо маєш гроші, щоб заплатити за нього. Нема грошей — бери шматки дешеві та жорсткі й не нарікай! Барнес, бакалійник, незмінно залишався на своєму місці, за що міс Гармел та міс Марпл щодня дякували Небу. Він був надзвичайно послужливий, перед прилавком, як і раніше, стояли зручні стільці, і в нього завжди можна було приємно поговорити про якість шматків бекону та різновидів сиру. Проте в кінці вулиці, де колись була крамниця містера Томса, у якій продавались кошики, тепер виблискував металом і склом новий блискучий супермаркет, справжня анафема для літніх жительок Сент-Мері-Мід.

— Безліч пакетів, яких ніколи раніше не бачено! — вигодувала міс Гармел. — Великі пакети з пластівцями, якими тепер ти маєш годувати дітей, замість зготувати їм добрий сніданок із яєчні з беконом. І від тебе вимагають, щоб ти сама брала кошика і йшла вибирати собі товар — іноді доводиться згаяти не менш як півгодини, аби знайти все, що тобі треба, причому товар запакований незручними порціями — або надто великими, або надто малими. А потім ще й доводиться вистояти в довгій черзі, щоб заплатити за куплене, перед тим, як вийти на вулицю. Можливо, воно й непогано для людей із Нового Кварталу...

На цьому місці вона замовкала.

Бо речення тут закінчувалося. Нового Кварталу — кінець цитати, як мають звичай тепер казати. Обидва слова означають цілком нову даність, і обидва пишуться з великої літери.

II

У міс Марпл вихопився невдоволений вигук. Вона знову пропустила петлю. Та ще й пропустила якийсь час тому. І помітила тільки тепер, коли треба було звужувати плетиво до шії й рахувати стібки. Вона взяла запасний дротик, нахилила плетиво ближче до світла і стала пильно придивлятися. Навіть нові окуляри мало їй допомагали. І причина була в тому, що настав час, коли окулісти з їхніми шикарними залами для чекання, найновішими інструментами, сліпучими лампами, які спрямовували прямо у вічі своїм пацієнтам, більше не могли нічого для неї зробити. Міс Марпл із тугою подумала про те, який добрий був у неї зір лише кілька років тому (хоч, либонь, не кілька років тому, а значно давніше). Коли вона виходила у свій сад, розташований так зручно, що з нього можна було бачити все, що відбувається в Сент-Мері-Мід, ніщо не могло заховатися від її пильного погляду! А коли вона ще й чіпляла на носа окуляри для спостереження за птахами (інтерес до птахів приносив їй чималу вигоду!), то могла бачити... Тут думки їй урвалися й перенеслися в далеке минуле. Енн Протероу, що у своїй літній сукні прямує в сад вікарія. І полковник Протероу, бідолаха, безперечно, чоловік дуже занудний і неприємний, але бути так трагічно вбитим! Вона похитала головою й перебігла думками до Гризельди, молодій й привабливій дружини вікарія. Люба Гризельда, яка вона вірна подруга, вони обмінюються вітальними листівками на кожне Різдво. Її симпатична дитина тепер перетворилася на дужого молодика, що має добру роботу. Працює десь інженером, якщо вона не помиляється. Він так любив колись розбирати свої іграшкові потяги до найдрібніших деталей. А за садибою вікарія був перелаз, за яким збігала стежка на луки, де паслася худоба фермера Джайлса. А тепер там...

Будинки Нового Кварталу.

А чому б їм там не бути? — суворо запитала себе міс Марпл. Такі речі повинні відбуватися. Будинки потрібні, і вони були дуже добре споруджені, принаймні, так їй казали. Вони називали це «плануванням» чи якимось так. Але вона не могла зрозуміти, чому всі ті нові садиби називалися «клез». Обрі-клез, і Лонгвуд-клез, і Грендісон-клез, і решта їх. Вони аж ніяк не були клезами. Міс Марпл чудово знала, що таке клез. Її дядько був каноніком Чичестерського собору. Дитиною вона гостювала в нього в його Клезі.

Це була та сама плутанина з назвами, що й у випадку Черрі Бейкер, яка завжди називала старомодну, захаращену меблями залу міс Марпл «вітальнею». Міс Марпл мала звичай лагідно поправляти її: «Це не вітальня, це зала, Черрі». І Черрі, яка була молодою й доброю дівчиною, намагалася запам'ятати це слово, хоч «зала» здавалася їй дивним словом — «вітальня» знову й знову зривалося з її уст. Зрештою вони прийшли до компромісу й стали називати це приміщення просто «великою кімнатою». Міс Марпл дуже любила Черрі. Її прізвище було місіс Бейкер, і вона приходила сюди з Нового Кварталу. Вона належала до табунця молодих дружин, які робили свої закупы в супермаркеті й катали дитячі візки по тихих вуличках Сент-Мері-Мід. Усі жваві й пристойно вдягнені. З жорстким, кучерявим волоссям. Вони сміялися, розмовляли та перегукувалися одна з одною. Така собі весела згряя щасливих пташок. Через підступну систему купівлі на виплат їм завжди були потрібні готівкові гроші, хоч їхні чоловіки й мали добру платню; тому вони наймалися виконувати домашню роботу або готувати на кухні. Черрі була доброю кухаркою, та й розумом її Бог не скривдив, вона правильно відповідала на телефонні дзвінки й відразу

помічала неточності в рахунках, що приходили на дім. Вона не надто любила перестеляти постіль, а коли доходило до миття посуду, то, проминаючи буфетну, міс Марпл щоразу відвертала голову, не бажаючи бачити метод Черрі, який полягав у тому, щоб навалити у зливальницю гору брудного посуду, насипати туди мийного порошку й пустити на все струмінь води. Міс Марпл мусила прибрати зі щоденного використання і захвати до кутової шафки свій старовинний вустерський чайний сервіз, звідки його брали лише в особливих випадках. Натомість вона купила цілком сучасний сервіз із блідим сірим малюнком на білому тлі й без будь-якої позолоти, що однаково стерлася б у злочасній зливальниці.

У минулому все було зовсім інакше... Старанна Флоренс, наприклад, цей гренадер домашньої служби, а ще вона мала Емі, Клару й Алісу — «дівчаток», що їх прислалали з сирітського притулку «Свята Віра»: вони відбували в неї «практику», а потім шукали собі більш оплачувану роботу. То були дуже прості дівчата, деякі мали захворювання лімфатичних залоз, а Емі була вочевидь дебільна. Вони базікали й пліткували з іншими служницями та покоївками в селі й гуляли з помічником торговця рибою, або молодшим садівником ратуші, або одним із численних помічників містера Барнса, бакалійника. Міс Марпл згадувала про них із приємністю, думаючи про ті численні вовняні костюмчики, які сплела для їхніх малят. Вони кепсько ладнали з телефоном і дуже погано знали арифметику. Зате вони вміли мити посуд і застеляти ліжка. Вони не могли похвалитися освітою, але знали, як давати лад у господарстві. Можна було тільки дивуватися, що сьогодні на домашню роботу наймалися переважно дівчата з освітою. Студентки з-за кордону, дівчата, що погоджувалися працювати за житло й стіл, студентки

університету на канікулах, молоді одружені жінки, такі, як Черрі Бейкер, що жили в районах нової забудови з їхніми фальшивими «клозами».

Існують, звичайно, ще такі люди, як міс Найт. Ця думка прийшла до міс Марпл несподівано, коли вгорі почувалася хода міс Найт і скляні підвіски на свічниках, що стояли на полиці над каміном, попереджувально задзвеніли. Міс Найт, вочевидь, відбула ритуал свого пообіднього відпочинку й збиралася вийти на пообідню прогулянку. Через мить вона прийде й запитає міс Марпл, чи не треба їй чогось купити в селі. Думка про міс Найт розбудила в голові міс Марпл звичайну реакцію. Звичайно ж, любий Реймонд (її небіж) учинив вельми великодушно, і важко уявити собі особу, добрішу, аніж міс Найт, і, звичайно ж, після того нападу бронхіту вона почувалася дуже слабкою, а доктор Гейдок твердо заявив, що не досить буде, аби хтось щодня навідував її, але... і тут думки її зупинилися. Бо марно було б знову повторювати собі цю фразу: «Якби це тільки був хтось інший, а не міс Найт». Але сьогодні вибір для літніх леді був невеликий. Віддані служниці вийшли з моди. Якщо твоя хвороба була тяжкою, ти могла замовити собі кваліфіковану медсестру — але навіть за дуже високу плату знайти її було не так легко — або лягти до лікарні. Але після того як критична фаза хвороби минула, тобі залишалося задовольнятися товариством міс Найт та схожих на неї.

Власне, у міс Найт та схожих на неї нічого поганого не було, крім того факту, що на них не можна було дивитися без роздратування. Вони були сповнені доброти, готові виявляти любов до людей, яких віддавали під їхню опіку, догоджати їм, бути з ними веселими й життєрадісними й загалом ставитися до них, як до розумово хворих дітей.

— Але ж я, — сказала міс Марпл, звертаючись до самої себе, — хоч я й стара, а проте мене не можна вважати розумово відсталою дитиною.

У цю мить, досить засапана, за своїм звичаєм, міс Найт весело забігла до кімнати. Це була велика, досить опасиста жінка п'ятдесяти шести років із дуже акуратно укладеним жовтавим сивим волоссям, довгим тонким носом, добродушно усміхненими губами і слабким підборіддям.

— А ось і ми! — вигукнула вона, блиснувши осяйною усмішкою, що мала освітити й наповнити веселою безтурботністю сутінки старечого віку. — Сподіваюся, ми трохи подрімали?

— Я плела, — відповіла міс Марпл з легким наголосом на займеннику, і, — додала вона, засоромлено визнаючи свою слабкість та недосконалість: — пропустила один стібок.

— Я співчуваю вам, моя любя, — сказала міс Найт, — але ж ми це зараз виправимо, чи не так?

— Ви виправите, — сказала міс Марпл. — А я, на жаль, неспроможна це зробити.

Легка гіркота в тоні її голосу лишилася непоміченою. Проте міс Найт, як і завжди, виявила палку готовність допомогти.

— От і готово, — сказала вона через кілька хвилин. — Тепер усе гаразд, моя любя.

Хоч міс Марпл не мала нічого проти, коли її називала «моя любя» (або навіть «моя дорогенька») продавщиця городини або навіть дівчина в крамниці канцелярських товарів, її неймовірно дратувало чути звертання «моя любя» від міс Найт. Ще одна з тих незручностей, які доводиться терпіти літнім леді. Проте вона чемно подякувала міс Найт.

— А зараз я піду на свою невеличку прогулянку, — весело промовила міс Найт. — Надовго не затримаюся.

— Не поспішайте повертатися, гуляйте, скільки вам заманеться, — чемно й щиро порадила їй міс Марпл.

— Я не хочу залишати вас саму-одну надовго, моя люба, адже вас може опанувати нудьга.

— Запевняю вас, я цілком щаслива й задоволена, — сказала міс Марпл. — Я, либонь, трошки (і вона заплющила очі) подрімаю.

— Це добра думка, моя люба. Я можу щось зробити для вас? Міс Марпл розплющила очі й поринула в роздуми.

— Зайдіть до Лонгдонів і запитайте, чи не готові мої штори. І, либонь, зазирніть до міс Віслі, купіть там іще один моток синьої вовни. І коробочку пігулок із чорної смородини — в аптеці. Й поміняйте мені книжку в бібліотеці — але не дозволяйте їм давати мені щось таке, чого немає в моєму списку. Остання книжка була просто жахливою. Я не змогла її читати.

І вона подала міс Найт книжку «Весна прокидається».

— Що ви кажете, моя люба? Невже вона справді вам не сподобалася? Я думала, ви будете від неї в захваті. Така мила історія.

— І якщо це не буде для вас дуже далеко, можливо, ви не відмовитеся дійти до крамнички Галетів і подивитися, чи немає в них збивалки для яєць, але не тієї, де треба крутити ручку, а такої, щоб збивала знизу вгору та згори вниз.

(Вона чудово знала, що нічого подібного вони не мали, але крамниця Галетів була найдалшою від її будинку.)

— Якщо це не забагато для вас, — промурмотіла вона. Але міс Найт відповіла з очевидною щирістю:

— Ні, аж ніяк. Я з радістю виконаю всі ваші доручення.

Міс Найт любила ходити по крамницях. Це було для неї подихом життя. Там вона зустрічала знайомих і мала нагоду

побазікати з ними та потеревенити з продавцями, могла роздивитися різні товари в різних крамницях. І довго бавити час на такі приємні розваги без відчуття провини, що обов'язок вимагає від неї якомога скоріше повернутися назад.

Отож міс Найт із великою радістю вирушила в мандри, кинувши останній погляд на тендітну стару леді, яка так мирно сиділа біля вікна.

Зачекавши кілька хвилин на той випадок, якби міс Найт заманулося повернутися по свою сумку, гаманець або хусточку (вона завжди щось забувала й завжди по щось поверталася), а також щоб відійти від легкої напруги розуму, спричиненої намаганням обміркувати перелік тих непотрібних їй речей, які вона доручила купити міс Найт, міс Марпл рвучко підхопилася на ноги, відклала своє плетиво, рішуче перейшла через кімнату й вийшла до зали. Вона зняла з вішалки своє літнє пальто, взяла ціпок із підставки для ціпків у залі й перевзулася зі своїх пантофель у міцні черевики. Після чого вийшла з дому крізь бічні двері.

«Це забере в неї щонайменше півтори години — прикинула міс Марпл. — Ніяк не менше, адже зараз усі люди з Нового Кварталу ходять по крамницях».

У своїй уяві міс Марпл побачила міс Найт у Лонгдонів, де вона виконувала її надумане доручення щодо виготовлення штор. Її припущення з великою точністю відповідали дійсності. У цю мить міс Найт якраз вигукувала:

— Звісно, я чудово розуміла, що вони ще не можуть бути готові. Та якщо стара леді звернулася до мене з таким проханням, то я вирішила прийти й усе з'ясувати. Бідолашні старі створіння, адже їм лишилося так мало на що сподіватися. Їм треба догоджати. А вона ж бо така мила старушенція. Правда, з мізками в неї трохи негаразд, вони вже трохи

скаламучені в цьому віці. Ох, яка ж у вас гарна тканина! А ви маєте таку саму якогось іншого кольору?

Перші двадцять хвилин минули в такому приємному базіканні. Коли міс Найт нарешті пішла, старша продавщиця зневажливо пирхнула:

— У неї негаразд із мізками? Я цьому повірю, коли побачу на власні очі. Розум у міс Марпл завжди був гострий, як голка, і думаю, таким і залишається.

Після чого вона приділила свою увагу молодій жінці в тугих штанах та парусиновій блузці, яка хотіла купити пластикову завіску з крабами для ванної.

— Емілі Вотерс, ось кого вона мені нагадує, — промурмотіла міс Марпл, звертаючись до самої себе з тією втіхою, яку вона завжди відчувала, коли їй щастило уподібнити когось до людини, яку вона знала в минулому. — Той самий курячий розум. Що ж пак із нею сталося?

Та нічого особливого — до такого висновку вона дійшла. Одного разу вона мало не була заручена з помічником вікарія, але той роман тривав лише кілька років і зрештою згас. Міс Марпл викинула з голови компаньйонку й зосередила увагу на своєму безпосередньому оточенні. Вона швидко перейшла через сад, лише куточком ока помітивши, що Лейкок підрізав старі троянди так, як зазвичай підрізають гібридні чайні кущі, але вона не дозволила, щоб це зіпсувало їй настрої або відвернуло думки від солодкої втіхи, адже сьогодні їй пощастило втекти на прогулянку, в якій їй ніхто не супроводжуватиме. У неї навіть виникло щасливе відчуття, що попереду її чекає якась пригода. Вона повернула праворуч, увійшла у ворота будинку вікарія, рушила далі стежкою через сад й повернула праворуч. Там, де колись був перелаз, тепер зробили залізну хвіртку, що відчинялася на заасфальтовану

стежку. Стежка вела до невеличкого місточка над струмком, а на тому боці, де колись на луках випасалися корови, тепер будували будинки Нового Кварталу.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Либонь, із тим самим почуттям, із яким Колумб вирушив на пошуки Нового Світу, міс Марпл перейшла місточок, пішла далі стежкою і через чотири хвилини вже вийшла на вулицю, яка називалася Обрі-клез.

Звичайно ж, міс Марпл бачила будинки Нового Кварталу з вулиці Маркет-Бейзинг-роуд, тобто бачила здалеку ці вулиці-клезі та ряди охайних і міцно споруджених будинків із їхніми телевізійними антенами та дверима й вікнами, пофарбованими в синій, рожевий, жовтий і зелений колір. Але досі вони мали для неї реальність такої собі географічної мапи. Вона не була ні в них, ні біля них. Але тепер вона тут і дивиться зблизька, як виростає цей чудовий новий світ, світ, котрий, за всіма розповідями, які чула про нього, був чужий тому, що вона досі знала. Він скидався на акуратну модель, збудовану з дитячих цеглинок. І навряд чи здавався реальним для міс Марпл.

Люди теж здавалися їй нереальними. Молоді жінки в штанах, досить зловісні на вигляд молодики та підлітки, величезні груди п'ятнадцятирічних дівчат. Міс Марпл не могла позбутися враження, що це світ жахливо розбещений. Ніхто не звертав на неї особливої уваги, поки вона плентала між тими будинками. З вулиці Обрі-клез звернула на Дарлінгтон-клез. Ішла повільно, а йдучи, жадібно дослухалася до уривків, що долітали до неї з розмов між матерями, які котили дитячі візки, між дівчатами й молодиками, між зловісними на вигляд

піжонами (вона анітрохи не сумнівалася в тому, що вони піжони), які обмінювалися між собою якимись брутальними репліками. Матері виходили на ганки своїх осель і кликали дітей, що, як і завжди, вичворяли все те, що їм заборонено вичворяти. «Діти ніде й ніколи не змінюються», — подумала міс Марпл із почуттям розчуленої вдячності. І незабаром вона стала всміхатися й перейшла до звичних для себе порівнянь.

Он та жінка дуже схожа на Карі Едвардс, а ота чорнява — викапана Мері Гупер, і немає сумніву, що їй так само не пощастить у шлюбі, як не пощастило Мері. Оті хлопці — темноволосий дуже схожий на Едварда Ліка, що любить потеліпати язиком, утім, жодної шкоди від того нема, він непоганий хлопець зрештою, а русявий нічим не відрізняється від Джоша місис Бедвел. Приємні хлопці вони обидва. А отой, схожий на Грегорі Бінза, навряд чи чогось досягне в житті, певно, і мати в нього така сама...

Вона завершила за рік і вийшла на Волсінгем-кюз. Настрій у неї з кожним кроком поліпшувався.

Новий світ нічим не відрізнявся від старого. Будинки інші, вулиці називаються кюзами, одяг інший, голоси інші, але люди тут такі, як і всюди. Хоч їхня мова трохи й відрізняється, але теми розмов ті самі.

Знову й знову звертаючи за рік вулиці у своїх дослідницьких мандрах, міс Марпл зрештою втратила відчуття напрямку й знову вийшла на самий край нової забудови. Вона йшла тепер по вулиці Карисбрук-кюз, половина будинків на якій ще будувалися. У вікні другого поверху щойно закінченого будинку стояли хлопець і дівчина. Їхні голоси линули над вулицею — вони обговорювали вади та переваги нових осель.

— Ти повинен визнати, що цей будинок дуже зручно розташований, Гаррі.

-
- Той перший нічим не гірший.
— Тут на дві кімнати більше.
— За них доведеться більше й платити.
— Мені до вподоби цей.
— Ще б пак, аби він був тобі не до вподоби!
— О, не будь таким занудою. Ти ж знаєш, *що* сказала мама.
— Твоя мама не стуляє рота.
— Не кажи нічого проти моєї мами. Де б я була, якби не вона? До речі, вона могла б поставитися до тебе набагато суворіше. Вона могла б притягти тебе до суду.
— Облиш, Лілі, зміни тему.
— Звідси такий гарний вид на пагорби. — Вона вихилилася з вікна далеко вперед, вигнулася ліворуч. — І водойму майже видно...

Вона вихилилася ще більше, не розуміючи, що злягла майже всією своєю вагою на нічим на закріплені дошки, які лежали на підвіконні. Під тиском тіла вони посунулися й потягли її за собою. Вона зойкнула, намагаючись відновити рівновагу.

— Гаррі!

Молодик стояв нерухомо — на відстані фута або двох за нею. Він ступив крок назад...

Останнім розпачливим рухом, ухопившись за стіну, дівчина змогла випростатися.

— Ой! — Вона перелякано хапнула ротом повітря. — Я мало не випала з вікна. Чому ти не підтримав мене?

— Усе сталося надто швидко. Але ти зрештою втрималася.

— Ти, либонь, і не дивився на мене. А я мало не полетіла вниз, кажу я тобі. І подивися, на що перетворився мій джемпер.

Міс Марпл рушила далі, але, ступивши кілька кроків, під впливом раптового імпульсу повернулася назад.

Лілі уже вийшла на вулицю й чекала на молодика, що замикав двері будинку.

Міс Марпл підійшла до дівчини і швидко й тихо заговорила:

— На вашому місці, моя люба, я б не стала одружуватися з тим хлопцем. Вам потрібен чоловік, на якого ви могли б покластись у хвилину небезпеки. Пробачте мені за мої слова, але я відчуваю: вас треба застерегти.

Вона пішла геть, а Лілі провела її здивованим поглядом.

— Та яке ваше...

Її хлопець підійшов до неї.

— Що вона сказала тобі, Лілі?

Лілі відкрила рота — але відразу й стулила його.

— Дала мені циганське застереження, якщо це тебе цікавить.

Вона зміряла його замисленим поглядом.

А міс Марпл, прагнучи відійти якомога швидше, завернула за ріг вулиці, спіткнулася об камінь і впала.

З будинку навпроти вибігла жінка.

— О, моя люба, як вам не пощастило! Сподіваюся, ви себе не поранили?

Виявивши майже надмірне співчуття, вона обхопила міс Марпл руками й поставила її на ноги.

— Ви не зламали собі якусь кістку абощо? Ну, ось ви й на ногах. Мабуть, пережили неабияке потрясіння.

Її голос звучав гучно й приязно. Це була повна, кремезно збудована жінка років сорока, з каштановим, уже прибитим сивиною волоссям, синіми очима й великим добродушним ротом, у якому дещо приголомшений погляд міс Марпл побачив забагато білосніжних зубів.

— Заходьте до мене, трохи посидите й відпочинете. Я зготую вам чай.

Міс Марпл подякувала. Вона дозволила провести себе крізь пофарбовані в синій колір двері до невеличкої кімнати, де було чимало обтягнутих кретоном стільців та кілька канап.

— Сідайте, прошу, — сказала її рятівниця, показуючи на крісло з подушками. — Посидьте спокійно, а я поставлю чайник.

Вона швидко вийшла з кімнати, у якій запанували тиша й спокій, після того як вона її покинула. Міс Марпл зробила глибокий вдих. Вона не поранилася, але падіння її добре потрясло. Падати в її віці не рекомендується. Але якщо їй трохи пощастить, винувато подумала вона, то міс Найт, можливо, не довідається про її лиху пригоду. Вона обережно поворушила руками й ногами. Нічого не зламано. Якби тільки їй пощастило нормально дійти додому. Можливо, після філіжанки чаю...

Філіжанка чаю прибула майже відразу по тому, як вона про неї згадала. Господиня дому принесла її на таці з чотирма солодкими бісквітами на маленькій тарілці.

— Ось маєте. — Філіжанку було поставлено на столик перед нею. — Налити вам? Укиньте побільше цукру.

— Дякую, цукру не треба.

— Вам треба підсолодити чай. Адже ви пережили потрясіння. Я служила в санітарних бригадах під час війни. Цукор чудово лікує від потрясіння. — Вона вкинула до філіжанки чотири грудки й енергійно їх розмішала. — А зараз проковтніть цю рідину, і ви будете здоровісінька.

Міс Марпл виконала наказ.

«Добра жінка, — подумала вона. — Когось мені нагадує — але кого?»

— Дякую за ваше добре ставлення до мене, — сказала вона, усміхаючись.

— О, це пусте. Мене тут називають маленьким янголом-помічником. Я люблю допомагати людям. — Вона виглянула у вікно, почувши, як клацнула клямка хвіртки. — Прийшов мій чоловік. Артуре, ми маємо гостю.

Вона вийшла в хол і повернулася з Артуром. Він подивився на міс Марпл дещо спантеличеним поглядом. Це був високий блідий чоловік, досить небалакучий.

— Ця дама впала — впала якраз перед нашими ворітьми, тому я, звичайно, запросила її до хати.

— Ваша дружина дуже добра, містере...

— Його прізвище Бедкок.

— Містере Бедкок, боюся, я завдала їй багато клопоту.

— О, для Гізер це зовсім не клопіт. Гізер завжди з великою радістю робить послуги людям. — Він подивився на неї з цікавістю. — Ви кудись ішли конкретно?

— Ні, просто вийшла прогулятися. Я живу в Сент-Мері-Мід, у будинку, що за садибою вікарія. Моє прізвище — Марпл.

— От уже ніколи не сподівалася! — вигукнула Гізер. — Отже, ви міс Марпл. Я про вас чула. Ви фахівець у галузі вбивств...

— Гізер, що ти базікаєш...

— О, ти знаєш, що я маю на увазі. Не в галузі скоєння вбивств, а в галузі їхнього розслідування. Це правда, чи не так?

Міс Марпл скромно промурмотіла, що їй справді довелося брати участь у розслідуванні вбивств раз або двічі.

— Я чула, що були вбивства й у цьому селі. Про одне з них розповідали однієї ночі у клубі «Бінго». Воно сталося в Голінгтон-Холі. Я б ніколи не купила дім, у якому було скоєно вбивство. Я б не сумнівалася, що туди приходять привиди.

— Вбивство було скоєне не в Госінгтон-Холі. Туди було підкинуто труп.

— Його знайшли на килимку в бібліотеці, так розповідають?

Міс Марпл кивнула головою.

— Справді? Можливо, вони мають намір зняти фільм про те вбивство. Можливо, саме тому Марина Грег купила Госінгтон-Хол?

— Марина Грег?

— Так. Вона та її чоловік. Він чи то продюсер, чи то режисер — звати його Джейсон, а як далі, не пам'ятаю. Але Марина Грег, яка вона гарна жінка, правда ж? Звичайно, вона не грала в багатьох кінофільмах останніх років — бо хворіла протягом тривалого часу. Але я досі думаю, що ніхто не може зрівнятися з нею. Ви бачили її в «Карменеллі»? А у фільмах «Ціна кохання» та «Мері — королева Шотландії»? Вона вже не така молода, як колись, але завжди буде чудовою актрисою. Я завжди буду її палкою шанувальницею. У підлітковому віці вона мені часто снилася. Я була неймовірно щаслива, коли для «Служби Святого Іоанна» на Бермудах організували добродійний концерт і Марина Грег приїхала, щоб відкрити його. Я мало не збожеволіла від збудження, і раптом у той день у мене піднялася температура, й лікар заборонив мені виходити з дому. Але я не збиралася визнати поразку. Власне, я почувалася не так погано. Тож я підвелася з ліжка, добре нафарбувалася та напудрилася й пішла на концерт. Мене відрекомендували їй, і ми розмовляли не менш як три хвилини, і вона дала мені свій автограф. Це було чудово. Я ніколи не забуду той день.

Міс Марпл подивилася на неї пильним поглядом.

Літературно-художнє видання

КРІСТІ Аґата
Тріснуло дзеркало
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Стратілат*
Редактор *Г. В. Пагутяк*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректори *О. О. Старова, О. В. Сосонна*

Підписано до друку 06.09.2017. Формат 70x100/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 11,61.
Наклад 4000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4
впроваджена система управління якістю
згідно з міжнародним стандартом DIN EN ISO 9001:2000

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@bookclub.ua

Запрошуємо до співпраці художників,

перекладачів, редакторів

e-mail: editor@bookclub.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@bookclub.ua

www.trade.bookclub.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28

e-mail: odessa@bookclub.ua

Крісті А.

К82 Тріснуло дзеркало : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. В. Шовкуна. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 288 с.

ISBN 978-617-12-4102-2

ISBN 978-0-00-752750-2 (англ.)

Під час урочистого прийому в будинку знаменитої акторки Марини Грев на очах гостей несподівано померла жінка. Провінційна поліція, як зазвичай, зайшла в глухий кут. Тож до розслідування долучається міс Марпл з її власною детективною метою. Та запобігти іншим смертям не вдасться...

УДК 821.111
ББК 84(4Вел)

ЕКРАНІЗАЦІЯ ВІД TWENTIETH CENTURY FOX

АГАТА КРІСТІ
ВБИВСТВО
У
«СХІДНОМУ
ЕКСПРЕСІ»

Детектив Пуаро береться до розслідування. Кожен із пасажирів має алібі. Люди з різних країн, здається, не знайомі між собою. Пуаро доходить висновку: вони не випадково опинилися в потягу. Тепер підозрюються всі!

Отруєно відомого бізнесмена! Підозра відразу ж падає на основну спадкоємицю — його молоду дружину. Але незабаром її спіткала та сама доля, а злочинець уже зробив свій наступний крок: убито служницю. Серед речей цієї бідолашної знайшли любовні листи, та дівчина листувалася не тільки з коханим. Вона регулярно відписувала міс Марпл, яку вважала своєю наставницею. Цього разу леді-детектив розгадуватиме таємницю, від якої кров холодне в жилах...

Невже начебто природна смерть докучливого старого на екзотичному курорті — лише репетиція наступних убивств? Міс Марпл упевнена, що так! «Скелет у шафі» є в кожного, тож леді-детективу знадобиться неабияка сміливість, щоб вистежити злочинця, яким може виявитися будь-хто.